

Investigating the relationship between spiritual intelligence and academic performance of medical clerkships of Kashan's Shahid-Beheshti Hospital

Saeideh Daryazadeh¹ , Maryam Yavari² , Abbas Taghavi Ardakani³ , Davood Kheirkhah⁴ , Mohammad Reza Sharif⁵ , Mohammad Javad Azadchahr⁶ , Roya Bagheri⁷

¹ Ph.D, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran ² Ph.D. candidate, Medical Education Development Center (EDC), Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. (corresponding author)

³ Associate professor, Department of Pediatric, Infectious Diseases Research Center, School of Medicine, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

⁴ Associate professor, Department of Pediatric, Infectious Diseases Research Center, School of Medicine, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

⁵ Professor, Department of Pediatric, Infectious Diseases Research Center, School of Medicine, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. ⁶ MSc, Department of Biostatic, School of Medicine, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

⁷ General Medicine, School of Medicine, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Original article

Article history

Received: 26Jun 2020

Accepted: 12 July 2020

Keywords

Spiritual intelligence
Academic Performance
Clerkship

10.22038/HMED.2020.49919.1048

ABSTRACT

Introduction: Spiritual intelligence, as the foundation of individual beliefs, plays an essential role in various fields of human life, especially the progress and academic performance of students. The aim of this study was to determine the relationship between spiritual intelligence and academic performance of medical clerkships of Shahid Beheshti Hospital of Kashan University of Medical Sciences.

Materials & Methods: In this cross-sectional descriptive study, 100 medical clerkships participated in the available method in 2020. The data collection tool was a valid and reliable questionnaire of spiritual intelligence and the clerkships' average was measured to measure academic performance. Data were analyzed using T-test and Pearson correlation test and SPSS16 software.

Results: There is no significant relationship between spiritual intelligence (and its components) and clerkships' academic performance ($p < 0.05$). The average component of self-awareness, love and affection in male clerkships (44.10 ± 15.28) was significantly higher than female clerkships (22.62 ± 4.68) ($p = 0.009$). Among male clerkships, there is a significant relationship between self-awareness, love and interest, and academic performance ($p = 0.025$). The average component of dealing with moral values and spiritual intelligence (total score) in married clerkships was significantly higher than single clerkships ($p < 0.05$). Also, among single clerkships, there is a significant relationship between the component of general thinking and belief dimension and academic performance ($P = 0.040$).

Conclusion: By increasing the score of self-awareness, love and affection among male clerkships, and by increasing the score of the overall thinking and belief dimension among single clerkships, the level of their academic performance increases significantly. It seems that appropriate and continuous training in the field of spiritual intelligence and educational planning in order to strengthen the spiritual values of students, will be effective in promoting students' academic performance.

► Cite this paper as:

Daryazadeh S, Yavari M, Taghavi Ardakani A, Kheirkhah D, Sharif M, Azadchahr M, Bagheri A. Investigating the relationship between spiritual intelligence and academic performance of medical clerkships of Kashan's Shahid-Beheshti Hospital Horizon of Medical Education Development. 2021;12(1):25-33

*Corresponding author: Maryam Yavari
Medical Education Development Center (EDC),
Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran

Tel: +989132646950
Email: maryyavari52@gmail.com

بررسی ارتباط هوش معنوی با عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی بیمارستان شهید بهشتی کاشان

سعیده دریازاده^۱، مریم یآوری^{۲*}، عباس تقوی اردکانی^۳، داوود خیرخواه^۴، محمدرضا شریف^۵، محمد جواد آزادچهر^۶، رویا باقری^۷

^۱ دکترای تخصصی، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۲ دانشجوی دکترای تخصصی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ دانشیار، گروه اطفال، مرکز تحقیقات عفونی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

^۴ دانشیار، گروه اطفال، مرکز تحقیقات عفونی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

^۵ استاد، گروه اطفال، مرکز تحقیقات عفونی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

^۶ کارشناسی ارشد، گروه آمار زیستی، مرکز تحقیقات عوامل مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران

^۷ دکترای حرفه‌ای پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

مقدمه: هوش معنوی به عنوان زیربنای باورهای فرد نقش اساسی در زمینه های گوناگون زندگی انسان به ویژه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. هدف این مطالعه تعیین ارتباط هوش معنوی با عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی بیمارستان شهید بهشتی دانشگاه علوم پزشکی کاشان بود.

نوع مقاله

اصیل پژوهشی

روش کار: در این مطالعه توصیفی مقطعی ۱۰۰ نفر از کارآموزان پزشکی به روش در دسترس در سال ۹۸ شرکت کردند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه روا و پایای هوش معنوی بود و معدل کارآموزان برای سنجش عملکرد تحصیلی بررسی شد. داده ها با استفاده از آزمون های تی و آزمون همبستگی پیرسون و نرم افزار SPSS16 تحلیل شد.

پیشینه پژوهش

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۴/۰۶

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۴/۲۲

نتایج: میان هوش معنوی (و مؤلفه‌هایش) و عملکرد تحصیلی کارآموزان ارتباط معناداری وجود نداشت ($p < 0.05$). میانگین مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه، در کارآموزان مرد ($44/15 \pm 10/28$) به‌طور معناداری بیشتر از کارآموزان زن ($4/68 \pm 22/62$) بود ($p = 0.009$). در بین کارآموزان مرد، ارتباط معناداری بین مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه و عملکرد تحصیلی وجود داشت ($p = 0.025$). میانگین مؤلفه پرداختن به سجایای اخلاقی و هوش معنوی (نمره کل) در کارآموزان متأهل به‌طور معناداری بیشتر از کارآموزان مجرد بود ($p < 0.05$). همچنین در بین کارآموزان مجرد، ارتباط معناداری بین مؤلفه تفکر کلی و بعد اعتقادی و عملکرد تحصیلی وجود داشت ($p = 0.040$).

کلمات کلیدی

هوش معنوی
عملکرد تحصیلی
کارآموز

10.22038/HMED.2020.49919.1048

نتیجه گیری: با افزایش نمره مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه در بین کارآموزان مرد و با افزایش نمره مؤلفه تفکر کلی و بعد اعتقادی در بین کارآموزان مجرد، میزان عملکرد تحصیلی آنها افزایش معناداری پیدا می‌کند. به نظر می‌رسد که آموزش های مناسب و مستمر در زمینه هوش معنوی و برنامه ریزی های آموزشی در جهت تقویت ارزش های معنوی دانشجویان، در ارتقای عملکرد تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد.

نحوه ارجاع به این مقاله

Daryazadeh S, Yavari M, Taghavi Ardakani A, Kheirkhah D, Sharif M, Azadchehr M, Bagheri A. Investigating the relationship between spiritual intelligence and academic performance of medical clerkships of Kashan's Shahid-Beheshti Hospital Horizon of Medical Education Development. 2021;12(1):25-33

ایمیل: maryyavari52@gmail.com

تلفن: +۹۸۹۱۳۲۶۴۶۹۵۰

*نویسنده مسئول: مریم یآوری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

مقدمه

توجه به فراگیران رشته های دانشگاهی مختلف و فراهم کردن زمینه ای در جهت رشد همه جانبه افراد و تربیت انسان های سالم، کارآمد و مسئول برای آینده شغلی و زندگی فردی و اجتماعی یکی از اهداف و وظایف مهم آموزش عالی است. بنابراین تربیت صحیح دانشجویان در همه ابعاد، باعث ارتقای نظام آموزشی می شود. این در حالی است که همه دانشجویان قادر نیستند که با شکوفاسازی استعدادهای خود گام موثری بردارند و عملکرد تحصیلی خوبی از خود نشان دهند (۱). عملکرد تحصیلی شامل فعالیتهای و تلاشهایی است که فرد در جهت کسب دانش و گذراندن پایه ها و مقاطع تحصیلی مختلف در مراکز آموزشی از خود نشان می دهد و به صورت درجه و میزان موفقیت در امتحانات پایان ترم تحصیلی سنجیده می شود. عملکرد تحصیلی دانشجویان شاخص مهمی برای ارزیابی نظام های آموزشی مد نظر است و از سوی دیگر مورد توجه ذینفعان شامل اساتید، فراگیران، والدین، و برنامه ریزان آموزشی است. از این رو عملکرد تحصیلی یکی از ملاک های ارزیابی توسط اساتید، معرف توانایی های علمی دانش آموخته آینده شغلی و مقاطع تحصیلی بالاتر است (۲).

عوامل روان شناختی می توانند در عملکرد تحصیلی و پرورش سایر ابعاد دانشجویان تاثیر گذار باشند که هوش معنوی از جمله این عوامل است (۱). هوش معنوی شامل نوعی سازگاری و حل مسئله در فرد است و بالاترین سطوح رشد را در حیطه های شناختی، اخلاقی، هیجانی، بین فردی و ... را در بر می گیرد و از این طریق به فرد برای هماهنگی با پدیده ها کمک می کند. عقاید و باورهای معنوی نه تنها

باعث افزایش میزان یادگیری و استفاده از دانش آموخته می شود، این توانایی ها شامل حافظه، سرعت پردازش، بیان، قدرت تجسم، آنالیز ادراکی انگیزه و پشتکار می باشد (۳). نتایج پژوهشی نشان داد که افرادی که دارای هوش معنوی بالایی هستند، بهتر می توانند با استرس ها روبرو شوند، این افراد بیش از سایرین در برابر مشکلات مقاومت می کنند. هوش معنوی موجب پایداری و اعتماد به نفس در افراد می شود (۴). مطالعات دیگری نیز در زمینه ارتباط هوش معنوی با شادکامی و پیشرفت تحصیلی (۵)، ارتباط هوش معنوی و عزت نفس دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی (۶) و همچنین ارتباط آن با استرس شغلی و توانمندی و خلاقیت، انجام شده است (۷) و همگی تاثیر مثبت هوش معنوی را در ابعاد مختلف موفقیت فردی تایید می کنند.

با توجه به اهمیت موضوع و وجود شکاف اطلاعاتی در این زمینه در دانشگاه های علوم پزشکی، این مطالعه با هدف بررسی ارتباط هوش معنوی با عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی در بیمارستان شهید بهشتی دانشگاه علوم پزشکی کاشان، صورت پذیرفت.

روش کار

این مطالعه توصیفی مقطعی با شرکت کارآموزان پزشکی بیمارستان آموزشی شهید بهشتی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در سال ۱۳۹۸ انجام شد. تعداد کل کارآموزان حدود ۱۱۰ نفر بود که به روش نمونه گیری در دسترس، ۱۰۰ نفر در نظر گرفته شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه هوش معنوی که توسط بدیع و همکاران (۱۳۸۹) تهیه گردید، استفاده شد (۸). روایی این پرسشنامه به روش تحلیل عاملی و تحلیل مؤلفه های اصلی با چرخش واریماکس تایید شده است و در ۴۲ سوال با هدف

همچنین، به منظور اندازه گیری عملکرد تحصیلی کارآموزان، معدل آنان، به عنوان ملاک عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شد.

در نهایت پس از جمع آوری و ورود داده ها به نرم افزار SPSS نسخه ۱۶، دادهها با استفاده از آمار توصیفی (توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمونهای t test و همبستگی پیرسون) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

در پژوهش حاضر تعداد ۱۰۰ کارآموز (۸۷ زن) شرکت داشتند که از این تعداد، ۱۸ نفر متأهل و میانگین سنی کل شرکت کنندگان $23/90 \pm 1/90$ سال بوده است. جدول شماره ۱ شاخصه های توصیفی هوش معنوی (و مؤلفه های) و عملکرد تحصیلی (معدل) افراد مورد مطالعه را نشان می دهد.

ارزیابی ابعاد رفتار شهروندی افراد (نوع دوستی، وظیفه شناسی، جوانمردی، ادب و مهربانی، فضیلت مدنی) تنظیم شده است. تایید پایایی پرسشنامه هوش معنوی با محاسبه شاخص همسانی درونی با تعیین ضریب آلفای کرونباخ انجام شده است ($r=0/902$). همچنین همبستگی سوالات با نمره کل پرسشنامه اندازه گیری شد و ارتباط مثبت معناداری را نشان داد ($r=0/55, p<0/001$). کمترین و بیشترین نمره پرسشنامه از ۴۲ تا ۲۱۰ در نظر گرفته شد و مقیاس نمره دهی آن به صورت مقیاس لیکرت پنج درجه از "کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم" به ترتیب از امتیاز پنج تا یک تنظیم شده است. برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر کدام از ابعاد، مجموع امتیازات سوالات مربوط به آن بعد و برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات چهار بعد در نظر گرفته شد.

جدول ۱. شاخصه های توصیفی مربوط به هوش معنوی (و مؤلفه های) و عملکرد تحصیلی (معدل) کارورزان مورد مطالعه

متغیر	شاخص			
	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
توانایی مقابله و تعامل با مشکلات	۲۳	۶۳	۴۶/۵۵	۸/۷۶
خودآگاهی و عشق و علاقه	۱۰	۳۲	۲۳/۰۰	۴/۶۱
هوش معنوی	۲۸	۱۲	۴۵/۳۴	۷/۱۲
پرداختن به سجایای اخلاقی	۲۰	۳۵	۲۷/۷۵	۳/۳۴
نمره کل	۹۷	۱۷۸	۱۴۲/۶۴	۱۷/۶۰
عملکرد تحصیلی (معدل)	۱۳	۱۷/۱۴	۱۴/۹۹	۰/۹۴

نتایج جدول شماره ۱ نشان می دهد میانگین هوش معنوی (نمره کل) پاسخگویان $17/60 \pm 142/64$ می باشد به گونه ای که کرانه پایین (کمینه) نمرات ۹۷ و کرانه بالا (بیشینه) نمرات ۱۸۷ است. هم چنین کمترین و بیشترین معدل افراد

مورد مطالعه به ترتیب ۱۳ و $17/14$ بوده است و در کل میانگین معدل کارآموزان شرکت کننده $14/99 \pm 0/94$ سال می باشد.

جدول ۲. نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه نمرات هوش معنوی (و مؤلفه هایش) و عملکرد تحصیلی (معدل) بین کارآموزان بر حسب جنس و وضعیت تأهل

متغیر	جنس		وضعیت تأهل	
	زن	مرد	متأهل	مجرد
توانایی مقابله و تعامل با مشکلات	$8/52 \pm 90/46$	$44/10 \pm 15/28$	$49/7 \pm 55/51$	$45/8 \pm 89/92$
خودآگاهی، عشق و علاقه	$22/62 \pm 4/68$	$25/53 \pm 3/17$	$24/33 \pm 4/99$	$22/70 \pm 4/50$
تفکر کلی و بعد اعتقادی	$45/47 \pm 7/10$	$44/46 \pm 7/45$	$47/83 \pm 6/08$	$44/79 \pm 7/25$
پرداختن به سجایای اخلاقی	$27/71 \pm 3/46$	$28/00 \pm 2/48$	$29/66 \pm 3/49$	$27/32 \pm 3/18$
نمره کل	$142/71 \pm 18/03$	$142/15 \pm 15/04$	$151/38 \pm 13/18$	$140/71 \pm 17/00$
معدل	$15/01 \pm 0/89$	$14/82 \pm 1/22$	$14/71 \pm 0/88$	$15/05 \pm 0/94$

از نتایج جدول شماره ۲ مشاهده می شود که میانگین مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه در بین کارورزان مرد ($25/53 \pm 3/17$) به طور معناداری بیشتر از کارورزان زن ($22/62 \pm 4/68$) می باشد ($p=0/009$). هم چنین در بین کارورزان متأهل، میانگین مؤلفه پرداختن به سجایای اخلاقی و نمره کل هوش معنوی به طور معناداری بیشتر از کارورزان مجرد می باشد ($p<0/05$).

جدول ۳. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین هوش معنوی (و مؤلفه هایش) و عملکرد تحصیلی (معدل)

متغیر	ضریب همبستگی	p
توانایی مقابله و تعامل با مشکلات	۰/۴۷	۰/۶۴۰
خودآگاهی، عشق و علاقه	۰/۱۶۷	۰/۰۹۶
تفکر کلی و بعد اعتقادی	۰/۱۹۱	۰/۰۵۷
پرداختن به سجایای اخلاقی	-۰/۰۹۴	۰/۳۵۱
نمره کل	۰/۱۲۷	۰/۲۰۹

معنوی و عملکرد تحصیلی کارآموزان نیز ارتباط معناداری مشاهده نشد ($p < 0.05$).

از نتایج جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود که بین نمره کل هوش معنوی و عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان ارتباط معناداری وجود نداشت ($p = 0.209$). هم‌چنین بین هر یک از مؤلفه‌های هوش

جدول ۴. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین هوش معنوی (و مؤلفه‌هایش) و عملکرد تحصیلی (معدل) به تفکیک جنس و وضعیت تأهل

عملکرد تحصیلی (معدل)				متغیر
وضعیت تأهل		جنس		
متأهل	مجرد	مرد	زن	
-۰/۲۱۶	۰/۱۱۹	۰/۲۰۰	۰/۰۰۳	توانایی مقابله و تعامل با مشکلات
۰/۱۹۷	۰/۱۸۹	۰/۶۱۶*	۰/۱۳۷	خودآگاهی، عشق و علاقه
۰/۱۶۷	۰/۲۲۸*	۰/۵۵۱	۰/۱۱۶	تفکر کلی و بعد اعتقادی
-۰/۰۸۸	-۰/۰۵۳	-۰/۵۳۹	-۰/۰۳۳	پرداختن به سجایای اخلاقی
۰/۰۰۳	۰/۲۰۰	۰/۴۵۱	۰/۰۷۶	نمره کل

- داده‌های داخل جدول، مقادیر ضرایب همبستگی هستند.
* در سطح ۰/۰۵ معنادار

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این مطالعه بررسی ارتباط هوش معنوی با عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی بود. مطالعه حاضر نشان داد که بین هوش معنوی (و مؤلفه‌هایش) و عملکرد تحصیلی کارآموزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان ارتباط معناداری وجود ندارد. ولی میانگین مؤلفه پرداختن به سجایای اخلاقی و هوش معنوی (نمره کل) در کارآموزان متأهل به طور معناداری بیشتر از کارآموزان مجرد می‌باشد. در بیان این موضوع می‌توان به نقش تاهل در این امر اشاره نمود، چرا که افراد متأهل به دلیل نقش همسری در تعاملات با یکدیگر می‌آموزند که اشتباهات خود را پذیرفته و پذیرای انتقادات از طرف مقابل باشند تا بتوانند در زندگی زناشویی در تعادل و تعامل با همسر خود

نتایج جدول شماره ۴ حاکی از این است که در بین کارآموزان مرد، مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه با عملکرد تحصیلی ارتباط معناداری داشت ($p = 0.025$ ، $r = 0.616$)؛ به عبارتی با افزایش نمره خودآگاهی، عشق و علاقه در بین کارآموزان مرد، میزان عملکرد تحصیلی (معدل) آنها نیز افزایش معناداری پیدا نموده است. هم‌چنین در بین کارآموزان مجرد، مؤلفه تفکر کلی و بعد اعتقادی با عملکرد تحصیلی ارتباط معناداری داشته است ($p = 0.040$ ، $r = 0.228$)؛ به عبارتی با افزایش نمره تفکر کلی و بعد اعتقادی در بین کارآموزان مجرد، میزان عملکرد تحصیلی (معدل) آنها نیز افزایش معناداری داشته است.

می توان به پذیرش بیشتر شرایط و رضایت از وضعیت موجود در پسران نسبت به دختران و همچنین اعتماد به نفس بالاتر پسران نسبت به دختران به دلیل شخصیت آنان اشاره نمود.

یافته های حاصل از این مطالعه با برخی مطالعات ناهمسو می باشد. از جمله ریسی و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که بین هوش معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم ارتباط معنادار مثبت بسیار ضعیفی وجود دارد (۵). نتایج مطالعه دیگری نشان داد که انجام تمرین های تعمق برتر، رشد ذهنی را به شکل مثبتی تحت تأثیر قرار می دهد به عبارت دیگر، تمرین های معنوی، آگاهی و بینش نسبت به سطوح چندگانه هوشیاری (تعمق) را افزایش میدهند و بر عملکرد افراد تأثیر مثبتی دارند (۱۲). در تبیین اهمیت این مساله می توان به نقش دانشگاه، به عنوان نهادی که نقش و رسالتی عظیم در پرورش و شکوفایی استعداد و قابلیت های بالقوه دانشجویان بر عهده دارد، اشاره کرد. همچنین، دوره کارآموزی به لحاظ تأثیر بر کسب مهارت های فردی، اجتماعی و فرهنگی دانشجویان در مرحله های بعدی دوره پزشکی و در نهایت ایجاد پایه و اساسی استوار در توسعه و پیشرفت در رشته پزشکی و مقاطع بعدی از اهمیت بالایی برخوردار است و بی شک دوره کارآموزی از حساس ترین مقطع های تحصیلی در رشته پزشکی محسوب میشود. در این فرایند اساتید به عنوان عامل اصلی نظام آموزشی محسوب میشوند که نقشی اساسی در تسهیل فرایند یاددهی و یادگیری و عملکرد تحصیلی دانشجویان و پیشبرد تحقق هدفها و رسالتهای نظام آموزشی و اثربخشی آن ایفا میکنند. بنابراین، هر چه اساتید از قابلیت و توانایی بالاتری برخوردار باشند، بهتر می توانند نظام آموزشی را در رسیدن به هدفهای والای خود یاری داده و کارآمدی و اثر بخشی نظام آموزشی را تأمین کنند. بدین

باشند. در مقابل این نتیجه، در این پژوهش در بین کارآموزان مجرد، ارتباط معناداری بین مؤلفه تفکر کلی و بعد اعتقادی و عملکرد تحصیلی وجود دارد و یا به عبارتی با افزایش نمره مؤلفه تفکر کلی و بعد اعتقادی در بین کارآموزان مجرد، میزان عملکرد تحصیلی (معدل) آنها نیز افزایش معناداری پیدا می کند. می توان در تفسیر این یافته اینگونه برداشت کرد که دانشجویان مجرد به دلیل نداشتن مشغله ازدواج و مشکلات اقتصادی و یا درگیری های مرتبط با زندگی زناشویی، فرصت بیشتری برای مطالعه و کسب معدل بالاتر دارند.

در این تحقیق، در بین کارآموزان مرد، ارتباط معناداری بین مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه و عملکرد تحصیلی وجود دارد. به عبارتی با افزایش نمره مؤلفه خودآگاهی، عشق و علاقه در بین کارآموزان مرد، میزان عملکرد تحصیلی (معدل) آنها نیز افزایش معناداری پیدا می کند. این پژوهش در این زمینه با برخی مطالعات ناهمخوانی دارد که از آن جمله می توان به مطالعه ریسی و همکاران، اشاره نمود که در آن میانگین نمره هوش معنوی بین دوجنس تفاوت معنادار آماری داشت؛ به طوری که میانگین نمره هوش معنوی دختران بیش تر از پسران دانشجو در دانشگاه علوم پزشکی قم بود (۵).

ده شیر و همکاران نیز در مطالعه خود مشاهده کردند که میانگین نمره های بهزیستی معنوی دختران به طور معناداری بیش تر از پسران است (۹). Wigglesworth نیز نشان داد که زنان نسبت به مردان نمره هوش معنوی بالاتری دارند (۱۰). خزایی و همکاران نیز دریافتند که میزان ارزش های مذهبی، به عنوان جزئی از هوش معنوی، در خانم ها بیش تر از آقایان بود (۱۱) که با مطالعه فراهنگ پور و همکاران در سال ۱۳۸۹ که در آن پیشرفت تحصیلی پسران بیشتر از دختران است، همخوانی دارد (۶). در توضیح علت این امر

جهت لازم است تا به قابلیت حرفه ای اساتید بالینی به عنوان اساسی ترین و مهم ترین عنصر موفقیت دانشجویان و دست یابی نظام آموزشی به هدف های خود و آمادگی کارآموزان پزشکی، برای ورود به عرصه بالینی و دوره کارورزی و همچنین مقاطع بالاتر مانند دستیاری توجه کرد. پیشرفت تحصیلی دانشجویان گروه های پزشکی با سلامت جامعه ارتباط دارد. با توجه به یافته های این پژوهش و تفاوت نتایج ارتباط هوش معنوی با عملکرد تحصیلی میان دو جنس مرد و زن و متاهلین و مجردان در مولفه های هوش معنوی و به دلیل اهمیت بهداشت روانی دانشجویان پزشکی که مراقبین سلامتی جامعه هستند، لازم است جامعه و دانشگاه ها با آموزش های مناسب و مستمر، در زمینه ی افزایش هوش معنوی افراد و برنامه ریزی های آموزشی در جهت تقویت ارزش های معنوی دانشجویان، گام بردارند تا از این رهگذر بتوان آینده فردی، اجتماعی و شغلی موفق و سالم را برای افراد و به خصوص دانشجویان ترسیم نمود. دوران دانشجویی زمان مناسبی برای آموزش هوش معنوی است، چرا که دانشجو سؤالات فراوانی در این زمینه در ذهن می پروراند و پرورش معنویت می تواند دانشجو را در توجه به تجربه های معنوی و به کارگیری آن در حل مسائل و درک ارزش و معنای زندگی یاری دهد. از این رو توصیه می شود مسئولان و برنامه ریزان آموزش پزشکی به این مقوله، توجه بیش تری مبذول دارند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله بدین وسیله از کلیه شرکت کنندگان در این مطالعه قدردانی می نمایند.

تضاد منافع:

در این مطالعه هیچگونه تعارض منافی وجود نداشته است.

References

12. Fathi H. A study on the relationship between self-esteem and academic achievement of Iranian students: USM; 2006.
- 3-GREEN, William N.; NOBLE, Kathleen D. Fostering spiritual intelligence: Undergraduates' growth in a course about consciousness. *Advanced Development Journal*, 2010, 12.1: 26-49.
- 4-Dinarlo S, Amini A, Karami H, Monfaredi L. The Relationship between Spiritual Intelligence and Empowerment of Faculty Members of Islamic Azad University, Marvdasht Branch. *Journal of Educational Administration Research Quarterly*, 2016: 6(24), p: 53-68 .
- 5-Raisi M, Ahmari Tehran H, Heidari S, Jafarbegloo E, Abedini Z, Bathaie SA. Relationship between spiritual intelligence, happiness and academic achievement in students of Qom University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. 2013 Aug 15;13(5):431-40.
- 6-KHADIVI A, ADIB Y, FARAHANGPOUR F.
- 7-Behbahan I. The relationship between organizational spirituality and spiritual intelligence with job stress of staffs of a Military University. *Journal of Military Medicine*. 2013;15(1):43-50.
- 8-Badie A, Savari E, Bagheri Dashtbozorg N, Latifiazadegan V. Development and reliability and validity of the spiritual intelligence scale. In *National Psychology Conference Payamnour University, Tabriz* 2010.
- 9-Dehshiri GH, Sohrabi F, Jafari I, Najafi M. [A survey of psychometric properties of spiritual well beingscale among university students]. *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2008; 4(3): 129 144. [Persian]
- 10-Wigglesworth C. Why spiritual intelligence is essential to mature leadership. *Integral Leadership Review*. 2006 Aug;6(3):1-7.
- 11-Khazaei H, Rezaei M, Ghadami MR, Tahmasebian M, Ghasemimobara A, Shiri E. [The relationship between religious and anxiety in students kermanshah university of medical sciences. *Journal of Kermanshah university of medical sciences (behbood)*. 2010; 14(1): 66 72. [Persian]
- 12-GHOBARI BB, SALIMI M, Saliani L, NOURI MS. Spiritual intelligence. *Andishe ENovin E Dini*. 2007; 3(10): 125 147. [Persian]